

Pelikán József elhunyt

Szomorúan tudatjuk, hogy Pelikán József, az ELTE Algebra és Számelmélet Tanszékének nyugalmazott adjunktusa, az algebra lenyűgöző tudású oktatója, a matematikai versenyeknek diákkorában rendkívül sikeres résztvevője, majd évtizedeken át vezető személyisége, 2023. január 20-án, életének 76. évében váratlanul elhunyt.

A Fazekas Gimnázium legendás legelső speciális matematika tagozatos osztályának diákja volt 1962-1966 között. Kiváló versenyző volt. Csak a legkiemelkedőbb eredményeit sorolva: mind a négy gimnazista évében részt vett a Nemzetközi Matematikai Diákolimpián, először ezüstérmes, azután háromszor aranyérmes szerepelt, ezáltal a 12-18. helyet foglalja el a diákolimpiák örökranglistáján. 1963-ban és 64-ben korosztályában első lett a Középiskolai Matematikai Lapok pontversenyében. 1964-ben megnyerte a Magyar Televízió „Ki miben tudós?” vetélkedőjét. 1965-ben győzött az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen, középiskolásként (!) második díjat kapott a Schweitzer Miklós Emlékversenyen, a Kürschák versenyen szintén második díjat nyert.

Pályája során fontos szerepeket töltött be a matematikai versenyek irányításában és a diákok felkészítésében. A Kürschák József Matematikai Tanulóverseny bizottságának 1972-től 2018-ig volt tagja, ebből nyolc alkalommal titkára. A magyar matematikai diákolimpiai csapatnak harmincegy alkalommal (1988-ban, majd 1990-től 2019-ig) volt a vezetője. Átfogó matematikai tudásával és széleskörű nyelvismeretével nagy tekintélyt vívott ki az olimpiákon résztvevő csapatok vezetőinek körében. Ennek köszönhetően megválasztották az irányító szerv, az Advisory Board tagjának, majd elnökének, amely tisztséget nyolc éven át töltötte be. Munkájának elismeréseképpen a World Federation of Mathematics Competitions szervezettől 2014-ben Erdős-díjat kapott.

A Bolyai János Matematikai Társulatba 1969-ben lépett be. A versenyek mellett több más területen is dolgozott a Társulatban: a Tudományos Szakosztály titkáráként (1972-85), a Matematikai Lapok szerkesztő bizottságának tagjaként (1980-tól), a Választmány tagjaként (1985-től) és a küldöttgyűlések szavazatszámoló bizottságának vezetőjeként (1978-2018). Gazdag munkásságáért a Társulat 2020-ban Beke Manó-nagydíjjal tüntette ki.

Tudományos érdeklődésének fő területe az absztrakt algebra volt. Hatalmas olvasottságának köszönhetően otthon volt az algebra szinte összes területén, változatos témákból hirdetett speciális előadásokat. 1971-től 2020-ig tanított az ELTE-n. Az első- és másodéves matematikus hallgatóknak tartott „bevezető” algebra előadásai igen messze és mélyre vezettek, előadói stílusa és lenyűgöző tudása lebilincselte hallgatóit, évtizedek múltán is meghatározó élményként emlegetik Jócó előadásait. Kutatóként sajnos nem volt olyan sikeres, mint versenyzőként: tíz tudományos dolgozat szerzője. Ugyanakkor a gimnáziumi osztálytársaival, Lovász Lászlóval és Vesztergombi Katalinnal közösen írt Kombinatorika című, eredetileg általános iskolai szakköri füzetként megjelent kis könyvük, majd ennek kibővített angol és német nyelvű kiadásai, széles körben ismertté tették a nevét.

Versenyzői és csapatvezetői tevékenysége a matematikán kívül a bridzséletben is jelentős volt. 1986-ban tagja volt a Taurus csapatának, amely második lett a BEK-ben. Az Európa-bajnokságokon 1985-ben a magyar női, majd 1989-ben és 1991-ben a férfi (nyílt) válogatott kapitánya volt.

Emlékét megőrizzük.